

Transmission of the lamp #11
Voetafdrukken aan de hemel.
31 mei 1986 pm, Punta del Este, Uruguay.

Vraag 1

Geliefde Osho,

Ik kan geen onderscheid maken tussen verbeelding en realiteit. Kan ik aannemen dat ik de realiteit nog niet ken, dus waarom niet genieten van het kijken naar de hele film zonder te proberen onderscheid te maken? Of is het noodzakelijk je bewust te zijn van het verschil tussen verbeelding en realiteit?

Het gaat er niet om enig onderscheid te maken tussen verbeelding en realiteit. Verbeelding is dat wat verdwijnt als je er bewust van wordt, alert op wordt.

Realiteit is dat wat echter wordt als je er bewust van wordt, alert op wordt.

Je kunt tussen de twee geen onderscheid maken, omdat beide nooit tegelijkertijd aanwezig zijn.

En je hoeft je er geen zorgen over te maken. Alles wat je moet doen is enkel waakzaam zijn.

Laat alles wat door je heen gaat – gedachten, gevoelens – niet zonder waarneming voorbijgaan, en het onechte verdwijnt uit zichzelf. Het kan de confrontatie met de waarnemende ogen niet aan; alleen het echte blijft bestaan.

Dus voor de waarnemer is er enkel het echte.

Voor de slapende is er enkel het onechte.

En ze ontmoeten elkaar nooit, dus de vraag naar onderscheid komt niet op. Het is niet zo dat je realiteit aan de ene kant kunt neerzetten en verbeelding aan de andere kant en een vergelijking maken, of verschillen ontdekken.

Bijvoorbeeld, in deze kamer is er licht of duisternis. Je kunt er niet voor zorgen beide te hebben. Duisternis lijkt even echt als licht, maar het is geen realiteit want je kunt er niets mee doen. Je kunt het niet naar binnen brengen, je kunt het niet weghalen, je kunt het niet in stukjes snijden; je kunt er niets mee doen.

Breng alleen maar een aangestoken kaars naar binnen en de duisternis verdwijnt eenvoudig. Het is niet zo dat het de deur uit gaat, of door het raam wegstroomt. Je kunt alle ramen en deuren open of dicht houden; in beide gevallen wordt geen duisternis aangetroffen.

Licht is echt omdat je er van alles mee kunt doen. Je kunt het naar binnen brengen, je kunt het weghalen.

Je kunt een kaars aansteken en je kunt hem uitblazen. Het is een realiteit.

Duisternis is enkel een afwezigheid – een afwezigheid van licht.

Licht is aanwezigheid, duisternis is afwezigheid. Verbeelding is niet eens afwezigheid, het is enkel een gedachte in je mind, alleen maar een handtekening op het water – je hebt haar nog niet eens af en ze al is weg. Dus maak je geen zorgen over deze subtiele verschillen; wees je er liever eenvoudig van bewust dat schaduwen verdwijnen – de onechte, fantasierijke belevingen verdwijnen – en alleen dat wat in je gewaarzijn aanwezig blijft en steeds echter wordt als je bewust wordt, is waar, is echt, is het wezen van het bestaan.

Vraag 2

Geliefde Osho,

In Japan is er een oude vorm van theater, genaamd Noh, die ik korte tijd heb bestudeerd. Daarin beweegt de acteur zich langzaam naar voren, één stap tegelijk; tegelijkertijd kijkt hij naarbinnen en creëert met zijn energie achter hem een pad. Als het publiek werkelijk in harmonie met hem is, kunnen zij zowel zijn fysieke beweging zien als ook het pad dat hij achter zich creëert

Osho, u zegt altijd dat u niet weet waar u het volgende moment bent, u zich er niet om bekommert waar uw voeten vervolgens staan. Mijn gevoel van betrokkenheid is, dat ik duidelijk, elk moment, het pad kan zien dat u achter u creëert.

Wat een prachtige reis om bij u te zijn, Osho! We gaan overal waar het bestaan ons heen leidt.

Op het moment dat je vertrouwt op loslaten, op het moment dat je stopt met te vechten tegen het bestaan, hoef je over niets je zorgen te maken; het bestaan zorgt.

Het hele probleem met de menselijke mind is, dat hij voortdurend vecht, hij probeert tegen de stroom in te gaan. Er is een reden waarom hij dat doet: enkel door tegen de stroom in te gaan, voelt hij het ego. Door alleen maar met de stroom van het leven mee te gaan – zonder enig gevecht, het leven je laten leiden waar het ook maar wil gaan – verdwijnt je ego. Jij bent dan, je bent dan meer dan je nu bent – authentieker, echter – maar er is dan geen ik-gevoel. En dan ben je in staat te zien waar je heen gaat.

Zelfs het pad dat gevormd wordt naarmate je verdergaat, kan waargenomen worden door hen die geen ego hebben. Je kunt zelfs de voetsporen zien van de vogels die in de lucht vliegen. Ze maken geen voetsporen, maar als de mind vrij is van het ego, wordt je hele wezen zo een heldere spiegel dat zelfs die voetsporen zich erin weerspiegelen.

De Japanse vorm van toneel die Noh genoemd wordt, is een voortbrengsel van de Zen ervaring. Zen heeft aan zo vele dingen het leven geschonken. Geen andere religieuze beweging in de wereld is zo creatief geweest, zo productief. Het heeft kunst gecreëerd – die een eigen kwaliteit heeft – het heeft poëzie gecreëerd, het heeft literatuur gecreëerd, het heeft toneel gecreëerd, het heeft beeldhouwkunst gecreëerd. Wat het ook gecreëerd heeft, het heeft onmiskenbaar het kenmerk van het meditatieve bij zich; het heeft dingen in meditatie omgezet waarvan niemand zich ooit heeft voorgesteld dat het met meditatie geassocieerd kan worden.

Bij voorbeeld schermkunst. Wie kan vermoeden dat schermkunst een discipline voor meditatie kan zijn. En drama. Alle andere religies hebben de hele wereld als toneelspel veroordeeld. Zen heeft zelfs toneel gebruikt. En als de acteur zich beweegt terwijl hij zijn hele energie net onder de navel concentreert – twee inches onder de navel, waar volgens Zen de plek van de hara zit, onze levensbron – als hij zich vanbinnen op de hara concentreert en langzaam stap voor stap voortgaat, zien zij die voldoende stil zijn in het publiek, dat achter hem een pad aan het ontstaan is. Zijn energie verplaatst zich voorwaarts terwijl ze een bepaald spoor achterlaat dat alleen waargenomen kan worden door hen die in staat zijn tot een stil gewaarzijn. Het is geweldig mooi, het hele toneel. Het is niet zoals enig ander toneelspel in der wereld, ze hebben het hele karakter ervan veranderd; ze hebben het gewijd gemaakt. Het publiek zit niet in een theater maar in een tempel, en de acteurs zijn niet alleen maar aan het acteren, ze zijn aan het mediteren.

Zen schilderkunst of Zen poëzie, ze hebben dezelfde kwaliteit. Zen heeft de hele betekenis getransformeerd van welke kunst dan ook die het heeft aangeraakt. Geen enkele religie is daartoe in staat geweest; in feite is geen enkele religie creatief geweest. Ze zijn allemaal destructief geweest.

Zen is de pure essentie van creativiteit. Je kunt van alles doen en toch kan je actie geheiligd zijn.

De vraag is niet wat je doet; de vraag is of je het met bewustzijn doet of met onbewustheid. Ze hebben de hele vraag omgegooid. Elke religie denkt: 'Dit is fout, dat is goed. Doe dit, doe dat niet.' Ze wijzen naar bepaalde handelingen die fout zijn, bepaalde handelingen die goed zijn – wat een heel kinderlijke zaak is, omdat een handeling in de ene context goed kan zijn en dezelfde handeling in een andere context fout kan zijn.

Je kunt een bepaalde handeling niet als fout of goed waarmerken. Hoe moet je dan beslissen wat moreel is, wat immoreel is, wat je moet doen en wat je niet moet doen? Zen beslist niet. Zen zegt eenvoudig: 'Wees enkel gewaar, wat je ook doet. Als je gewaarzijn onwankelbaar blijft tijdens het doen, is het goed. Als je je gewaarzijn moet kwijtraken – je het alleen dan kunt doen – dan is het fout.' Het doorslaggevend punt is naar binnen verplaatst; niet naar het object, maar naar de subjectiviteit.

En hier bij mij moet je hetzelfde begrijpen – geen enkele handeling op zich is goed of fout, geen mens is goed of slecht. Het hangt allemaal van gewaarzijn af.

Het doet me denken een belangrijke mysticus, Nagarjuna. Hij leefde altijd naakt. Hij had enkel een bedelnap; dat was zijn enige bezit. Maar misschien was hij wel de grootste genius die op deze aarde geboren werd, voor zover het om intelligentie gaat – zijn scherpzinnigheid is onvergelijkbaar. Belangrijke koningen, koninginnen en vooraanstaande filosofen waren zijn studenten.

Eén koningin was hem heel erg toegewijd, en toen hij naar haar hoofdstad kwam, had ze een gouden bedelnap gemaakt bezet met diamanten. Toen hij naar het paleis kwam om te bedelen, zei ze: 'Eerst moet je me iets beloven.' Hij zei: 'U vraagt iets van een naakt mens die niets anders heeft dan een bedelnap.' Zij zei: 'Dat is voldoende. Ik vraag je alleen maar om de bedelnap.' Hij zei: 'U kunt hem krijgen.' Zij zei: 'Dat is maar de helft. Ik wil hem vervangen, en jij moet dan mijn bedelnap nemen.' Hij zei: 'Dat is geen probleem, elke bedelnap is goed.' Hij beseftte helemaal niet wat ze verborg. Het was een gouden bedelnap bezet met heel waardevolle diamanten.

Hij nam hem aan. En hij ging weer terug naar de ruïnes van het klooster waar hij verbleef; een dief zag hem en hij kon zijn ogen niet geloven. De bedelnap schitterde als sterren en hij was een naakt mens – natuurlijk heel mooi, groots; maar wat doet die bedelnap bij deze naakte mens? En hoe lang kan hij die in zijn bezit houden? Iemand gaat die wegpakken, dus waarom ik niet?

Hij achtervolgde Nagarjuna. Nagarjuna ging een ruimte binnen die een kleine schuur was met alleen maar de wanden. Het hele klooster was tot een ruïne geworden. Er was een raam aan de zijkant en de dief verborg zich buiten bij het raam wetende dat boeddhistische monniken maar eenmaal per dag eten. Hij gaat nu eten en dan gaat hij wat slapen – enkel een dutje. En dat is het juiste moment. Er leeft niemand in dit klooster. Het is duizenden jaren oud.

Maar voordat hij hem de kans gaf de bedelnap te stelen, at Nagarjuna zijn eten op en gooide toen de nap uit het raam waar de dief zat. De dief kon het niet geloven. Hij was echt geschokt. Een moment lang kon hij niet goed bedenken wat hij zou doen; wat is dit voor een man? Hij heeft zijn eten opgegeten en vervolgens deze onmetelijk waardevolle nap weggegooid alsof hij van geen enkele waarde is – en precies daar waar ik zit.

Hij stond op en hij vroeg aan Nagarjuna: 'Kan ik binnenkomen om alleen maar een vraag te stellen?' Nagarjuna zei: 'Om je naar binnen te krijgen, moest ik de nap naar buiten gooien. Kom binnen. De nap is van jou; maak je geen zorgen. Ik heb hem je gegeven zodat je geen

dief bent. Het is een gift, een cadeau. Ik ben een arm mens. Ik heb niets, enkel die nap; en ik weet dat ik hem niet lang kan houden, want ik moet slapen, en iemand pakt hem dan weg en jij hebt zoveel moeite gedaan. Vanaf de hoofdstad ben je me gevolgd, en ik heb gekeken. En het is een hete zomerdag. Weiger alsjeblieft niet. Neem hem.'

De dief zei: 'Je bent een vreemd mens. Weet je niet hoe kostbaar hij is?' Nagarjuna zei: 'Sinds ik mezelf ken, is niets kostbaar.' De dief keek Nagarjuna aan en zei: 'Geef me dan nog een cadeau: hoe kan ik mezelf kennen in vergelijking waarmee deze kostbare nap niets betekent?' Hij zei: 'Het is heel eenvoudig.' Maar de dief zei: 'Voordat je iets zegt, wil ik mezelf voorstellen. Ik ben een heel bekende dief.'

Nagarjuna zei: 'Wie niet? Houd je niet bezig met onbelangrijke dingen. In deze wereld is iedereen een dief, want iedereen komt nakend zonder iets, en daarna heeft iedereen het een of ander. Allemaal zijn het dieven, dus maak je geen zorgen. Daarom leef ik naakt. Het is volkomen in orde. Wat je ook doet, doe het goed. Doe gewoon één ding: wanneer je steelt, wees dan bewust, wees alert, wees waakzaam. Wanneer je je waakzaamheid kwijtraakt, steel dan niet. Dit is voor jou een eenvoudige regel.' De dief zei: 'Het is heel eenvoudig. Wanneer kan ik je weer ontmoeten?' Hij zei: 'Ik ben hier gedurende twee weken. Je kunt elke dag komen, maar probeer het eerst.'

Twee weken lang probeerde hij het en hij ontdekte dat het in de wereld het aller moeilijkste is. Op een keer drong hij zelfs het paleis binnen, opende de deur van de schatkamer, maar toen hij probeerde iets te pakken verloor hij zijn gewaarzijn. En hij was een oprecht mens. Hij laat het dus liggen – kan het niet wegnemen. Maar het was moeilijk: wanneer hij bewust was, was er geen enkel verlangen iets mee te nemen; en wanneer hij niet bewust was, wilde hij de hele schat meenemen.

Uiteindelijk kwam hij met lege handen bij Nagarjuna en hij zei: 'Je hebt mijn hele leven verstoord. Nu kan ik niet stelen.' Nagarjuna zei: 'Dat is niet mijn probleem. Het is nu jouw probleem. Als je wilt stelen vergeet gewaarzijn dan maar helemaal.' Maar de dief zei: 'Die enkele momenten van gewaarzijn waren zo waardevol. Ik heb me nooit eerder zo op m'n gemak gevoeld, zo vreedzaam, zo gelukkig – alle schatten van het koninkrijk waren daarmee vergeleken niets.

Nu begrijp ik wat je bedoelt met te zeggen dat als je eenmaal jezelf hebt gekend, niets anders kostbaar is. Ik kan niet ophouden met gewaarzijn te oefenen. Ik heb maar een paar druppels van de nectar geproefd die jij elke moment wel moet proeven. Wil je me toestaan een discipel te zijn en je te volgen?'

Nagarjuna zei: 'Ik wist het diezelfde dag. Toen je me achtervolgde, had ik je al ingewijd. Je dacht dat je de bedelnap ging stelen en ik dacht eraan hoe ik jou kon stelen. We zitten beiden in dezelfde business.'

Maak je, behalve over één ding, nooit druk over iets anders – één ding is de hele religie, en dat is gewaarzijn, en dan ben je in staat te zien waar je leven naar toe gaat, waar alles in het leven naar toe gaat. En je bent dan in staat te voelen dat dit de enige manier is om op je gemak te zijn en in harmonie met het bestaan, de enige manier om jezelf op te lossen in het geheel.

Onthoud dus gewoon één ding, bij wat je ook doet – het kan toneel zijn, het kan koken in de keuken zijn, het kan de afwas zijn.

Ik had ooit een Duitse discipel, Gunakar. Hij had te veel haast verlicht te worden, net als elke Duitser! Zo lang hij bij me was, kon hij niet verlicht worden omdat ik er was en kon hij zichzelf niet verlicht verklaren, want hij wist dat hij niet verlicht was. Maar toen hij naar Duitsland

ging, maakte hij daar bekend dat hij verlicht is. En hij begon geweldige brieven te schrijven naar wereldleiders, religieuze leiders, vertegenwoordigers in de U.N, presidenten, minister-presidenten, om ze te adviseren hoe de wereld getransformeerd kan worden. En iemand informeerde me dat Gunakar verlicht is geworden. En ik roep hem terug, en hij komt bij me terug. En ik zeg: 'Gunakar, is het waar?'

En hij zegt: 'Het is niet waar, maar wanneer ik naar Duitsland ga, is de verleiding te groot – want tegen andere Duitsers, die niets van verlichting weten, kan ik het verkondigen, maar hier is het moeilijk. Het is vreemd. Mensen komen hier om verlicht te worden, maar telkens als ik hier kom, ben ik niet meer verlicht. In Duitsland blijf ik verlicht.'

Drie of vier keer werd hij verlicht, en werd weer onverlicht. Gedurende een paar jaar – bijna vijf jaar, want ik was in Amerika geweest – hoorde ik toen niet van hem. Ik maakte me zorgen dat hij misschien echt verlicht was geworden en bang is om te komen. Maar nee; de werkelijkheid was anders. Precies twee dagen geleden informeerde iemand mij dat hij Gunakar had gezien in een commune van sannyasins in Duitsland, bezig met de afwas. En hij wist dat deze man vele malen verlicht was geworden. Hij vroeg hem: 'Wat is er met je verlichting gebeurd?' Hij zei: 'Vergeet het allemaal. Ik ben gewoon een afwasser. Praat geen onzin tegen me.'

Dit gewaarzijn maakt hem misschien op een dag verlicht – de afwas doen, want ik ben een afwasser; de vloer schoonmaken, want ik ben een schoonmaker; eten koken, want ik ben een kok.

Doe elk moment, alles wat je doet, met volledig gewaarzijn, met totale intensiteit en liefde; en doe het alsof het in de wereld het belangrijkste is om te doen. Maak het tot een kunst, zodat elk moment van je leven, het leven van een kunstenaar wordt.

Verlichting komt uit eigen beweging, zonder zelfs op je deur te kloppen. Op een dag merk je plotseling dat je vreugde, je extase je nooit verlaat; of je nu wakker bent of slaapt, het zit binnenin je. Dagenlang ben je niet ellendig geweest, dagenlang heb je geen kwelling ervaren, dagenlang heb je helemaal geen woede, jaloezie, concurrentie gevoeld, dagenlang heb je jezelf niet als een ik gevoeld.

Dit is het hele werk van de mysterie school, je ego laten oplossen en je helpen in een diepe overgave met het bestaan te komen.

Vraag 3

Geliefde Osho,

Een vriendin schreef me dat twee dagen nadat haar vader stierf, zij, terwijl ze bij het dode lichaam zat, in zichzelf een enorme stijging van energie voelde. Wat gebeurt er rond een dood mens, en hoe moeten we voor het lichaam van een mens zorgen die gestorven is?

Op het moment dat een mens sterft, laat hij al zijn energie vrij. Als je ontvankelijk bent, voel je het. Als je ervoor beschikbaar bent, open staat, dan voel je je energieniveau stijgen. Het hangt van heel veel dingen af – welk type mens gestorven is, welk soort energie hij gewoonlijk had. Als hij een mens was van woede, van geweld, dan is het beter niet te dicht bij hem te komen omdat al zijn onderdrukte woede vrijgegeven wordt en je onnodig kunt lijden door al die energie die bij je binnenkomt.

En het is heel natuurlijk, want als iemand stervende is of dood is, word je bij hen automatisch stil – niemand maakt enig geluid, niemand praat. De dood is zo een mysterieus verschijnsel dat iedereen in een shock is.

Dus het eerste om bewust van te zijn is, welk type mens stervende is. Als de persoon een liefhebbend mens is geweest, mededogend, vriendelijk, altijd behulpzaam, altijd delend wat

hij had, dan is dicht bij hem zijn en stil er zitten, heel nuttig voor je. Wanneer hij heengaat, wordt deze energie overal om je heen verspreid.

Maar als hij seksueel onderdrukt was, een aanrander, of een of andere crimineel, dan is het beter niet te dicht bij hem te komen, want alles wat hij in zijn leven verzameld heeft, zal vrijgegeven worden. Hij gaat een nieuw huis binnen, dus al zijn oude meubels worden in het oude huis achtergelaten. Hij kan al die meubels niet met zich meenemen; ze worden om hem heen verspreid.

Vanwege dit feit hebben in India de drie grote religies – Hindoeïsme, Jainisme, Boeddhisme – besloten dat het lichaam van dode mensen zo snel mogelijk verbrand moet worden, opdat het geen onnodige, schadelijke dingen naar mensen verspreid – en meestal onderdrukken mensen gemene dingen. Daarom worden in India enkel de heiligen niet verbrand; dat is de uitzondering. Hun lichamen worden in samadhi's ondergebracht – in een soort graf, zodat hun lichamen jarenlang kunnen blijven uitstralen, soms honderden jaren lang. Maar de lichamen van gewone mensen worden onmiddellijk verbrand – zo snel mogelijk.

Andere godsdiensten op de wereld hebben besloten lichamen niet te verbranden, maar ze in een graf te leggen. Dat is gevaarlijk. Het betekent dat je opgehoopte woede, haat, seksualiteit, moorddadigheid, weglegt – allerlei vormen van energie die vanuit hun graven uitstralen – en je kunt ze oplopen, ze zijn besmettelijk.

Wanneer in het Oosten een mens sterft die zichzelf heeft gerealiseerd, dan kondigt hij van tevoren aan dat hij gaat sterven zodat al zijn discipelen kunnen komen om zijn energie te delen – zijn laatste gift. Hij wil te midden van zijn eigen mensen sterven, zijn eigen discipelen die hem kunnen begrijpen en ontvankelijk voor hem zijn. En de schat van prachtige dingen uit zijn hele leven stort hij over hen uit.

Voor wat betreft de mens die stervende is of dood is, moet je heel oplettend zijn.

Er is een oude gelijkenis. Een man was stervende. Hij had vier zonen. Ze waren allemaal aanwezig. Hij zei tegen de oudste: 'Kom heel dicht bij me, ik wil je een boodschap geven.' Maar hij kwam niet. Zelfs hoewel hij stervende was, was de man erg kwaad; en hij zei: 'Ik heb altijd geweten dat je nergens goed voor was, je kunt niet eens een boodschap van een stervende man aannemen en ik ben nog wel je vader.' Maar de jongeman bleef op zijn plek, verstijfd als een standbeeld bewoog hij niet. Hij vroeg de tweede; hij bewoog ook niet. Hij vroeg de derde; hij bewoog ook niet. Maar de vierde was erg jong, dus ging hij; en hij fluisterde in zijn oor: 'Al deze drie zijn verraders. Ze hebben me verraden. Wees jij nu trouw aan mij. Doe één ding. Wanneer ik dood ben, snij mijn lichaam dan in stukken en gooi een stuk in het huis van elke buurman en informeer de politie.' De jongen zei: 'Maar waarom?' Hij zei toen: 'Enkel om mijn ziel rust te geven. Door ze allemaal geboeid naar het politiebureau te zien gaan, voelt mij ziel vrediger dan ik me ooit eerder gevoeld heb.' De drie zonen kenden hun vader heel goed. Zijn hele leven was hij aan het strijden. Zijn hele dag bracht hij door in de rechtbank. Zijn hele leven was niet anders dan een strijd. Ze waren bang om naar de laatste boodschap te luisteren, voor het geval het misschien iets gevaarlijks is, en je kunt een stervende zijn laatste wens niet onthouden.

En hij stierf.

Allemaal vroegen ze de jongeman wat hij gezegd had. De jongeman zei: 'Ik had geen idee dat onze vader een dergelijk mens was. Ik kan het niet doen. Maar zijn ziel lijdt dan heel erg.'

Dit is een oude gelijkenis die betekent dat alles wat een mens zijn leven door is geweest, aan het eind wordt opeengehoopt, op het allerlaatste eind; en energie op zich is natuurlijk, maar welke vorm het in een mens heeft aangenomen, hangt af van die mens, van zijn persoonlijkheid, van de daden in zijn hele leven.

In zijn autobiografie herinnert Bennett zich dat hij na de tweede wereldoorlog zo moe was – hij had gevochten in de oorlog – dat hij zich vlak bij zijn dood voelde. Maar hij wilde voor de laatste keer George Gurdjieff, zijn meester, ontmoeten – tenminste voordat hij sterft. Dus ging hij hem in Parijs opzoeken. Hij ging naar binnen en Gurdjieff zei: ‘Wat is er met je gebeurd, Bennett? Je ziet zo bleek alsof je gaat sterven. Je bent op het juiste moment gekomen. Kom maar dicht bij me.’ Hij pakte zijn handen beet, keek in zijn ogen en binnen twee minuten voelde Bennett een enorme toevloed van energie. Maar dat was maar één kant ervan. Op hetzelfde moment zag hij Gurdjieff bleek worden, en hij werd er bang van wat hij deed. Hij hield hem tegen zeggende: ‘Stop. Ik ben volkomen in orde.’

Gurdjieff zei: ‘Maak je over mij geen zorgen.’ Hoe dan ook slaagde hij erin naar de badkamer te lopen en deed de deur dicht; na tien minuten kwam hij er weer uit. Hij was volkomen in orde.

Bennett herinnert zich: ‘Ik had nooit gedacht dat energie op een dergelijk eenvoudige manier kon worden overgedragen.’

Maar het wordt echt overgedragen. Het was zo direct, daarom werd hij zich ervan bewust. Op verschillende manieren geeft iedere meester zijn energie aan zijn mensen – elk moment dat hij in je ogen kijkt – elk moment dat hij dicht bij je komt. Wat kan hij je anders geven? Hij heeft alles bereikt wat je in het leven kunt bereiken. Zijn energie is er nu enkel om te delen. Maar als iemand sterft met wie je nauw verbonden bent – je vader, je moeder, je vrouw, je man, je kind, je vriend – en je zou iets willen doen om er deel aan te hebben – de persoon is stervende en jij bent in leven – kun je naast de persoon gaan zitten, kun je je hand op zijn hart leggen of zijn handen vasthouden en gewoon stil zijn, en gewoon maar vredig zijn. En je vredigheid en je stilte worden dan overgedragen, overgebracht; en als je de persoon kunt helpen vredig en stil te sterven, heb je een schitterende daad verricht, een deugdzaam daad. Achteraf kun je je een beetje zwak voelen, moe, uitgeput; maar dat is niets – enkel een beetje rust en je bent weer volkomen in orde.

Je kunt dus van jouw kant de stervende helpen over te gaan naar een beter levensniveau, maar daarvoor moet je stil zijn en moet je vredig zijn. Dan zit jij op een hoger niveau en kan energie stromen.

Energy stroomt op dezelfde manier als water stroomt – omlaag. Ze kan niet omhoog stromen.

Onthoud het dus, dat energie in beide richtingen kan worden uitgewisseld. Als de persoon beslist een boosaardig karakter heeft, is het beter hem te mijden. Je bent dan niet in staat hem te helpen; integendeel, hij helpt jou misschien – geeft je wat van zijn slechtheid, zaait wat zaadjes in je hart, in je wezen. Het is beter hem te mijden. Maar als de persoon een goed mens is, niemand enig kwaad heeft aangedaan... het wezenlijke is dat als je van de persoon houdt, je een bepaald gevoel voor hem hebt, je dan jouw energie in hem kan gieten. Dit is het moment – en het laatste moment; je krijgt niet nog een kans hem een geschenk te geven.

En er kan geen beter geschenk zijn dan dit, omdat dit geschenk zijn hele toekomstige reis kan veranderen. Als hij vredig en stil sterft, wordt hij opnieuw geboren op een hoger niveau.

Maar je moet voorzichtig zijn. Probeer niet in meditatie te zitten en Adolf Hitler te helpen – probeer het niet. Het is buiten je vermogen. Je kunt hem geen energie geven; hij geeft jou dan energie – en des te gemakkelijker als je stil en vredig bent.

Je moet voorzichtig zijn met de stervende, want tussen jullie beiden kan veel gebeuren. Zijn toekomstig leven kan beïnvloed worden, jouw toekomstig leven kan beïnvloed worden – tenzij je zo zeer bewust bent dat niets je kan aantasten. Dan is er geen probleem, dan kun je

zelfs in vol bewustzijn naast Adolf Hitler zitten, hij is dan op geen enkele manier in staat jou te schaden. Misschien ben je in staat hem een beetje te helpen.

Vraag 4

Geliefde Osho,

Is het mogelijk, dat als moderne intelligente mensen er meer en meer aan gewent raken te veranderen als deel van hun dagelijkse levens, ze ook meer open komen te staan voor uw radicaal vernieuwende benadering van het leven?

Zeker. Hoe meer ze ontworteld zijn van het stabiele verleden en meer gewend raken aan veranderende dingen in alle sferen van het leven, des te gemakkelijker het voor hen is zich voor te stellen wat ik zeg, te begrijpen wat ik zeg.

In stabiele samenlevingen in het verleden, waren mensen absoluut gesloten.

Dingen waren zodanig vastgelegd dat je religie een gegeven was bij je geboorte. Er was geen sprake van dat je haar zou veranderen. Het was een essentieel onderdeel van je bloed, je beenderen, je merg.

De twee oudste religies in de wereld zijn die van de hindoes en de jains. Beide zijn religies die niet bekeren, ze bekeren niemand.

Deze twee religies zijn de oudste – alle andere religies zijn zijtakken van deze twee. Ze geloven niet in bekering omdat bekering de mogelijkheid van verandering betekent.

In een stabiele wereld, waarin alles vastligt, is een jood, een jood; hij is als jood geboren, hij leeft als een jood, hij sterft als een jood. Er is geen sprake van dat hij kan veranderen.

De dingen verkeren tegenwoordig in een meer flexibele staat. Het is mogelijk verschillende gezichtspunten te krijgen van je ouders, het is mogelijk verschillende ideologieën te krijgen van je leraren. Als je intelligent bent, heb je verschillende ideologieën, omdat hun ideologieën achterhaald zijn.

Je moet nieuwere visies vinden, meer eigentijdse benaderingen van het bestaan.

Dus het is absoluut zeker dat als de dingen in beweging zijn en mensen in beweging zijn – veranderen van baan, van vrouw, van man, van land – ze meer open staan voor mij. En dit kun je ervaren.

In het Oosten is het voor mij moeilijk iemand te vinden die open en ontvankelijk is. In India is het moeilijk. In het Westen is het gemakkelijker. Het is geen toeval dat de meeste van mijn sannyasins uit het Westen komen. De reden is duidelijk. De Westerse mind is tegenwoordig gewend aan verandering.

De Oosterse mind is nog steeds niet gewend aan verandering. Hij leeft in een stabiele wereld. Volgens de hindoes bewegen de sterren niet. Zelfs tegenwoordig blijven ze dit zeggen.

Iedereen weet dat ze met enorme snelheid bewegen. Maar volgens de hindoes zijn ze alleen maar decoraties op het plafond van de aarde, ze bewegen niet. Niets beweegt.

India was in feite heel erg geschokt na Hiroshima en Nagasaki – niet vanwege Hiroshima en Nagasaki als zodanig, maar omdat na de atoomexplosies het weer veranderde, het klimaat veranderde. Daarvoor lagen in India de data vast. Elk jaar op een bepaalde datum komen de regens, op een bepaalde datum begint de zomer, op een bepaalde datum begint de winter; het lag miljoenen jaren vast.

Er was geen sprake van verandering. Maar de atoomexplosies deden de hele atmosfeer schudden. Niets is meer zeker nu. Precies dat gaf de Indiase mind een geweldige schok – dat verandering mogelijk is, dat je niet als vanzelfsprekend moet aannemen dat dingen altijd hetzelfde blijven.

Maar India is nog steeds ver verwijderd van ontvankelijk zijn, voor zover het hun geloofssystemen betreft. Ze zijn er zeer gesloten over. Niemand praat erover. Er is helemaal geen sprake van erover praten. Iedereen heeft zijn god, iedereen heeft zijn heilige geschrift, iedereen weet waar zijn tempel is, iedereen kent zijn ritueel vanaf de geboorte – het gebed, de priester. Alles is geregeld. Er is geen behoefte te onderzoeken. Niemand gaat op zoek naar een meester.

De zoektocht naar een meester begint enkel wanneer je jouw geloofssystemen begint te wantrouwen. Dat was de redenering van de paus toen hij tegen Galileo zei: 'Je moet in je boek dat veranderen waar je hebt geschreven dat de aarde om de zon draait. Dat moet veranderd worden want volgens de bijbel draait de zon om de aarde.' En Galileo zei: 'Het is maar een bescheiden uitspraak: wat maakt het voor u voor verschil? En de paus zei: 'Het is niet een kwestie van een bescheiden uitspraak. Als in de bijbel één uitspraak als onjuist wordt bewezen, dan rijst in de gelovigen wantrouwen – dat als één uitspraak onjuist is, welke garantie is er dan voor andere uitspraken? En als god één onjuiste uitspraak kan neerschrijven, dan is hij niet onfeilbaar. Je moet het veranderen. Het is geen kwestie van feitelijkheid, van wetenschap. De kwestie betreft het hele prestige van de christelijke godsdienst.'

Op die bescheiden uitspraak die niets met het christendom heeft te maken, die niets met god heeft te maken! Maar in zekere zin was het argument van de paus juist. Als uit je tempel één steen wordt weggehaald, is er het gevaar misschien dat andere stenen gaan wegvallen. En als eenmaal twijfel ontstaat, is er geen eind aan; en er is twijfel ontstaan.

Het Westen is veel fortuinlijker omdat het tegenwoordig vol twijfel zit, scepticisme, ongelof. Het Oosten is onfortuinlijk omdat het nog steeds voortleeft in de oude stabiele wereld waar niets verandert, alles statisch was, en alles bekend was – er was niets overgebleven om ontdekt te worden, dus er was geen sprake van enige zoektocht, enig onderzoek, enige wetenschap. Alles stond in de religieuze boeken, en zoals het was, werd zelfs het stellen van een vraag erover als zondig beschouwd. Het is voor mij absoluut het juiste moment. En de vrees van de Westerse regeringen laat het duidelijk zien. Waarom zijn ze bang voor mij? Ik heb geen leger, ik heb geen nucleaire wapens. Wat kan ik doen? Maar ze weten dat ik heel gemakkelijk hun geloofssystemen kan vernietigen, de mensen zijn er klaar voor; er is enkel iemand nodig die hen ervan bewust maakt dat de ondergrond waarop ze gewend waren te staan er niet meer is, dat ze een nieuwe ondergrond moeten vinden om op te staan.

De wereldwijde samenzwering tegen mij lijkt vreemd, omdat nooit eerder alle landen het eens waren over een enkel individu, dat hij gevaarlijk is.

Net een paar dagen geleden heeft een Duitse rechtbank ons zijn vonnis gegeven, namelijk dat de Duitse regering fout was om mij als gevaarlijk te bestempelen.

Tussen sannyasins en de Duitse regering was er in de rechtbanken een strijd gaande, en de Duitse regering probeerde te bewijzen dat ik een gevaarlijk mens ben. En alles wat ze konden bewijzen was, dat ik een gevaarlijk mens zou kunnen blijken. En de rechter lijkt een eerlijk mens te zijn, intelligent. Hij zei: 'Dat kan over iedereen gezegd worden – zou kunnen blijken – maar je hebt geen enkel bewijs dat deze man gevaarlijk is geweest. Op welke gronden ben je de toekomst aan het voorspellen? En enkel op je veronderstelling?' Dus heeft hij de Duitse regering verboden dergelijke woorden tegen mij te gebruiken, of tegen mijn volgelingen – dat ze gevaarlijk zijn, dat ze een sekte zijn. Deze poging van de regering te bewijzen dat ik gevaarlijk ben omdat ik gevaarlijk zou kunnen blijken... maar op welke manieren zou ik

gevaarlijk kunnen zijn? Kan ik daar nucleaire wapens fabriceren? Ze kunnen zelfs dat niet zeggen. Ze weten wat de vrees is, maar het zeggen, ontmaskert ze, het helpt ze niet. De vrees is dat ik de jongere mensen in mijn greep kan krijgen, en ze hebben geen enkel middel het te voorkomen. Hun filosofieën zijn verouderd en hun theologieën zijn verouderd, hun kerken zijn kerkhoven, hun priesters en hun pausen zijn alleen maar lijken uit het verleden. Voor het heden, voor de nieuwe tijd, voor de nieuwe mens hebben ze geen enkele redenering.

Vraag 5

Geliefde Osho,

Ik houd ervan in uw ogen te kijken wanneer ik in uw aanwezigheid ben. U heeft voor meditatie een manier van in de spiegel kijken voorgesteld. Is er voor meditatie een manier om naar u te kijken?

Het kan geen kwaad naar mij te kijken, maar in de spiegel op je ogen mediteren heeft bepaalde effecten die niet hetzelfde zijn als naar mij kijken.

Naar mij kijkend kun je je vredig voelen, stil, in een soort gelukzaligheid; maar dat is niet het doel van de meditatie. Het doel van die meditatie is volkomen anders, Je kunt beide doen. Het is niet nodig ze tot alternatieven te maken.

Niemand belet je naar mij te kijken. Maar probeer niet die meditatie te mijden, want die meditatie geeft je een geweldig inzicht in je eigen ego, je eigen mind. Het ondersteunt je waakzaamheid. Mijd het dus niet.

Je kunt wat dan ook doen wat je wilt doen. Maar elke meditatie heeft zijn eigen consequenties.

Vraag 6

Geliefde Osho,

In voorbije tijden moesten soefi's rondraaien om bewust te worden van hun bewegingloze centrum. Kan de moderne mens, in deze snel veranderende wereld, eenvoudig stilstaan en precies hetzelfde effect bereiken?

Nee, dat helpt niet, omdat je niet onbeweeglijk kunt staan. Je weet niet hoe je bewegingloos moet zijn. Het is niet alleen maar een kwestie van staan. De wereld beweegt, maar die beweging is onzichtbaar. De aarde draait, maar je voelt de beweging niet omdat je ook meedraait. De aarde maakt een dubbele beweging: ten eerste, om zijn eigen as – hij draait steeds maar rond; en ten tweede, draait hij om de zon. Dus is er een dubbele beweging, maar je bent je van geen van beide bewust. Je kunt niet onbeweeglijk staan, want de aarde blijft draaien en je draait mee. In vierentwintig uur draait hij zelf één keer rond, en in driehonderdvijfenzestig dagen draait hij nog een keer rond de zon.

Je beweegt. Je kunt niet onbeweeglijk staan. Er is geen plek waar je onbeweeglijk kunt staan. Alles beweegt. Onbeweeglijkheid is enkel mogelijk indien je mind zonder gedachten is. Als je gewaarzijn je helpt je van je gedachten te bevrijden, dan is er onbeweeglijkheid; en dat is de enige onbeweeglijkheid die in de wereld mogelijk is.

Archimedes zei vaak: 'Als ik in het universum een bewegingloos punt kan vinden, kan ik de hele wereld radicaal veranderen.' Maar hij vond het nooit omdat hij altijd naar de buitenwereld keek. En dat bewegingloze punt bevindt zich in je; het heeft nooit bewogen. De aarde beweegt, de zon beweegt, de sterren bewegen, eigenlijk draait alles rond; maar iets binnenin je is altijd absoluut bewegingloos, en oneindig bewegingloos.

Maar om het te ervaren, te voelen, moet je je bevrijden van je gedachten. Als je je niet bevrijdt van je gedachten, laten die gedachten niet toe jezelf te zien. Ze houden je bezig, nemen je in beslag. En het is gemakkelijk ze te verjagen.

Probeer gewoon dat eenvoudige waarop ik voortdurend aandring: doe wat je ook aan het doen bent, maar ga gewoon je gedachten waarnemen. Als je het misloopt, geen probleem; telkens wanneer je het je weer herinnert, ga waarnemen. Je loopt het vele malen mis.

Langzaamaan loop je het minder mis. Spoedig zijn er dan flinke onderbrekingen wanneer je gewaar bent en zijn er geen gedachten. In die onderbrekingen ervaar je het stille, bewegingloze punt; en als je het hebt gevonden, kun je beslist de hele wereld radicaal veranderen.

De mensen die ontwikkeling aan de wereld hebben gebracht zijn die enkele mensen die hun centrum gevonden hebben. Het zijn de mensen die de mensheid ten goede hebben veranderd, en ze zijn tegenwoordig meer dan ooit nodig, omdat de mensheid zich in een zodanig kritisch stadium bevindt, dat als we niet voldoende mensen hebben om haar naar een hoger niveau te transformeren, ze zichzelf gaat vernietigen.